

Брюксел, 19 септември 2025 г.
(OR. en)

13063/25

ENV 866
IND 365
PROCIV 119

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 19 септември 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2025) 508 final

Относно: ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА
ЗА ПРИЛАГАНЕТО И ЕФЕКТИВНОТО ФУНКЦИОНИРАНЕ НА
ДИРЕКТИВА 2012/18/ЕС ОТНОСНО КОНТРОЛА НА
ОПАСНОСТИТЕ ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ, КОИТО ВКЛЮЧВАТ
ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА, ЗА ПЕРИОДА 2019—2022 ГОДИНА

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 508 final.

Приложение: COM(2025) 508 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 19.9.2025 г.
COM(2025) 508 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**ЗА ПРИЛАГАНЕТО И ЕФЕКТИВНОТО ФУНКЦИОНИРАНЕ НА
ДИРЕКТИВА 2012/18/ЕС ОТНОСНО КОНТРОЛА НА ОПАСНОСТИТЕ ОТ
ГОЛЕМИ АВАРИИ, КОИТО ВКЛЮЧВАТ ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА, ЗА ПЕРИОДА
2019—2022 ГОДИНА**

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	2
1. РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДИТЕ НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ	3
1.1. Статистически данни за предприятията	3
1.1.1. Брой предприятия	3
1.1.2. Външни аварийни планове	6
1.1.3. Информация за обществеността	8
1.1.4. Инспекции	10
1.1.5. Забрана за използване, санкции и други принудителни мерки	13
1.2. Статистически данни за големи аварии	13
2 СЛЕДВАЩИ СЪПКИ ЗА ПО-ДОБРИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ПРОМИШЛЕНИ АВАРИИ	18
3 ЗАКЛЮЧЕНИЯ	21

ВЪВЕДЕНИЕ

Големите аварии, които включват опасни вещества, представляват съществена заплаха за хората и околната среда и често водят до значителни икономически загуби и нарушават устойчивия растеж.

В този контекст в Директива 2012/18/ЕС¹ относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества („Директивата „Севезо-III““), е предвидена относимата рамка в областта на мерките за управление на риска с цел предотвратяване на големи аварии, които включват опасни вещества, и се осигуряват подходящи готовност, предотвратяване и реагиране, ако такива аварии все пак възникнат.

Тази директива трябваше да бъде транспонирана от държавите членки до 1 юни 2015 г. и обхваща предприятия, в които може да има опасни вещества (например при обработката или съхранението) в количества, нахвърлящи определени прагове. В зависимост от броя на опасните вещества, които са налични или има вероятност да са налични, предприятията се категоризират като предприятия с нисък или висок рисков потенциал, като вторите подлежат на по-строги изисквания.

Ето защо Директивата „Севезо-III“ играе ключова роля в усилията на силно индустриализирания ЕС за постигане на нулево замърсяване от промишлени аварии, което е ангажимент, заложен в [Европейския зелен пакт](#) и в [Плана за действие за нулево замърсяване](#). В съответствие с член 21, параграф 2 от Директивата „Севезо-III“ на всеки четири години държавите членки предоставят на Комисията доклад за нейното прилагане. В настоящия доклад са обобщени становищата на държавите членки за периода 2019—2022 г. в съответствие с член 29², с цел предоставяне на информация на Европейския парламент и на Съвета относно текущото състояние на прилагането на Директивата „Севезо-III“.

Той следва първия доклад, който беше публикуван през 2021 г. и обхващаше периода 2015—2018 г.³.

Настоящият доклад се състои от две части:

- В част I е обобщена информацията, предоставена от държавите членки относно прилагането на Директивата „Севезо-III“. В раздел 1.1 е обхваната информацията, събрана чрез докладите, представени от държавите членки в съответствие с Решение за изпълнение 2014/896/ЕС на Комисията⁴; тя е насочена

(¹) Директива 2012/18/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества, за изменение и последваща отмяна на Директива 96/82/ЕО на Съвета (ОВ L 197, 24.7.2012 г., стр. 1—37).

(²) Данните за Обединеното кралство бяха взети предвид по отношение на броя на предприятията в обхвата на Директивата „Севезо“, докладвани през 2019 г., когато Обединеното кралство все още беше държава членка.

(³) Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета за прилагането и ефективното функциониране на Директива 2012/18/ЕС относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества, за периода 2015—2018 година, 29.9.2021 г. (COM(2021) 599).

(⁴) 2014/896/ЕС: Решение за изпълнение на Комисията от 10 декември 2014 г. за определяне на формата за предаване на информацията от държавите членки за изпълнението на

към идентифицирани по-рано проблемни области и е допълнена с данни за предприятията в обхвата на Директивата „Севезо“, извлечени от базата данни eSPIRS [Seveso Plants Retrieval System]⁵. Целта на резюмето е да се направи оценка на нивото на прилагане на директивата и да се установят евентуални слабости, на които трябва да се обърне внимание. В раздел 1.2 предходният раздел се допълва с данни за аварииите, взети от анализ на базата данни за големи аварии (eMARS)⁶, която се управлява от Службата за опасности от големи аварии (МАНВ) на Съвместния изследователски център на Европейската комисия.

- В част II са очертани очакваните действия, които Комисията ще предприеме, за да работи с държавите членки за въвеждане на по-добри мерки за предотвратяване и готовност при промишлени аварии, включително чрез отстраняване на пропуските в прилагането.

Както и при предишните оценки, констатациите в настоящия доклад се основават предимно на информацията от докладите, представени от държавите членки, и на подробния им анализ⁷, както и на други относими данни, извлечени от базите данни eSPIRS и eMARS.

Докладите на 27-те държави членки, обхващащи отчетния период 2019—2022 г. и предходните отчетни периоди, са публично достъпни⁸.

1. РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДИТЕ НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

Всичките 27 държави членки представиха на Комисията своите четиригодишни доклади за периода 2019—2022 г.

1.1. Статистически данни за предприятията

1.1.1. Брой предприятия

През 2022 г. в обхвата на Директивата „Севезо-III“ попадат общо 11 059 предприятия в ЕС-27 (вж. *фигура 1*). Наблюдава се увеличение със 168 допълнителни предприятия в сравнение с предходния отчетен период, когато през 2018 г. в същите 27 държави членки са докладвани 10 836 предприятия⁹. През

Директива 2012/18/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества (нотифицирано под номер C(2014) 9335).

(⁵) [EUROPA — Информационно табло за eSPIRS — Европейска комисия](#).

(⁶) Система за докладване на големи аварии (<https://emars.jrc.ec.europa.eu>).

(⁷) [Analysis and summary of Member States' reports on implementation of Directive 2012/18/EU on the control of major accident hazards involving dangerous substances according to the format established by Commission Implementing Decision 2014/896/EU](#) (Анализ и обобщение на докладите на държавите членки относно прилагането на Директива 2012/18/ЕС относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества, съгласно формата, установен с Решение за изпълнение 2014/896/ЕС на Комисията).

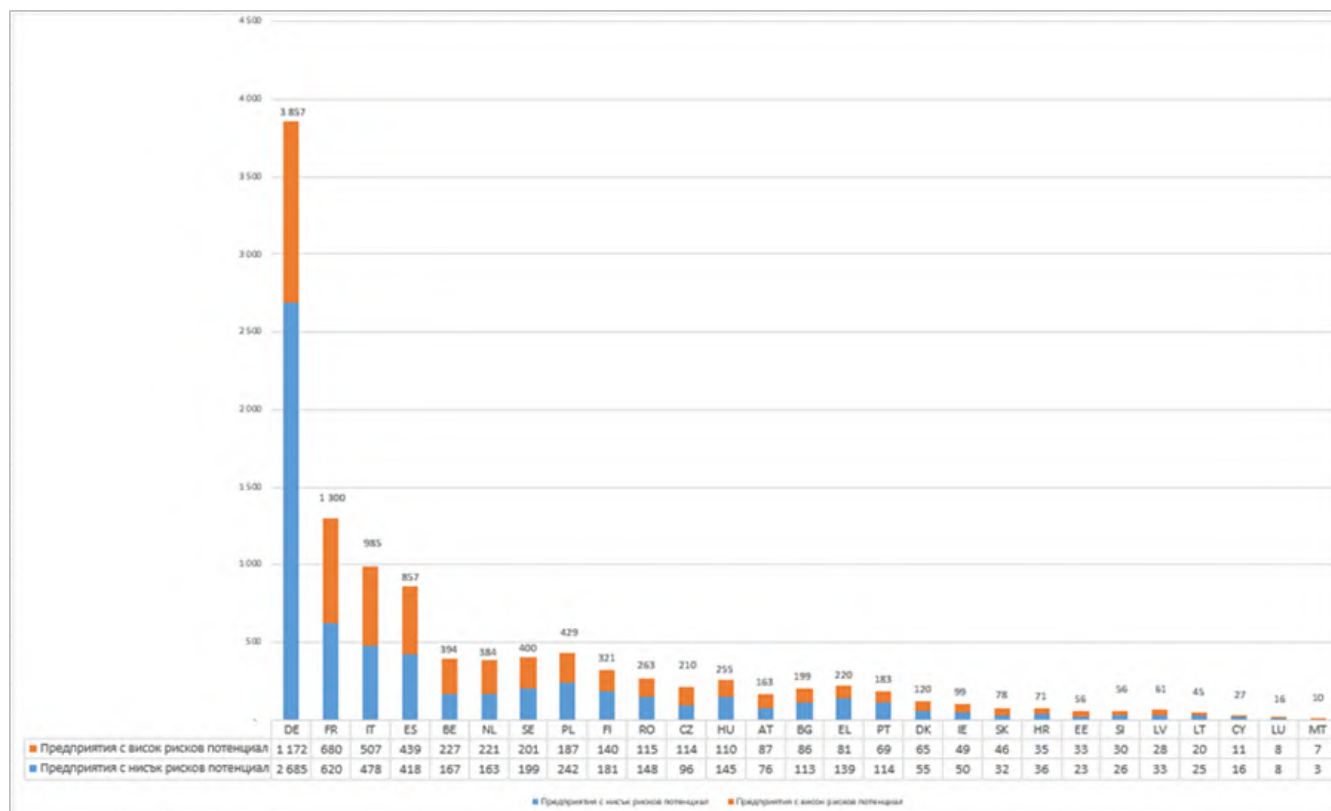
(⁸) <https://circabc.europa.eu/w/browse/4cc9ca17-0920-4d8a-8796-6ffa170612b7>.

(⁹) С оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС обаче общият брой на предприятията в обхвата на Директивата „Севезо“, докладван през 2022 г., е по-малък от общия брой на предприятията в обхвата на Директивата „Севезо“, докладван през 2018 г. (със 717). Тази цифра включва данни от

отчетния период държавите членки с най-голям дял от предприятията в обхвата на Директивата „Севезо“ са Германия (34 %), Франция (11 %), Италия (9 %), Испания (8 %) и Полша (4 %).

Съотношението между предприятията с висок рисков потенциал (ВРП)¹⁰ и предприятията с нисък рисков потенциал (НРП)¹¹ е постоянно през отчетния период, като след предходния отчетен период средно 43 % са с ВРП, а 57 % са с НРП.

Фигура 1: Брой на предприятията в обхвата на Директивата „Севезо“ през 2022 г.¹²

Както е показано на Фигура 2, до 2018 г. може да се наблюдава бавно, но стабилно увеличение на броя на попадащите в обхвата на директивата предприятия. Това трябва да се разглежда в контекста на трите вълни на разширяване на ЕС през този период (2004 г., 2007 г. и 2013 г.) и промяната на обхвата на Директивата „Севезо-III“ след преразглеждането на Директива 96/82/ЕО от 9 декември 1992 г. относно

Обединеното кралство, което по това време е държавата с четвъртия най-голям брой предприятия в обхвата на Директивата „Севезо“ в ЕС.

(¹⁰) Член 3, точка 2 от Директивата „Севезо-III“: „предприятие с нисък рисков потенциал“ означава предприятие, в което има опасни вещества в количества, равни или надвишаващи количествата, посочени в приложение I, част 1, колона 2 или част 2, колона 2, но по-малки от количествата, посочени в приложение I, част 1, колона 3 или част 2, колона 3, когато е приложимо, като се използва правилото за сумиране, посочено в бележка 4 от приложение I.

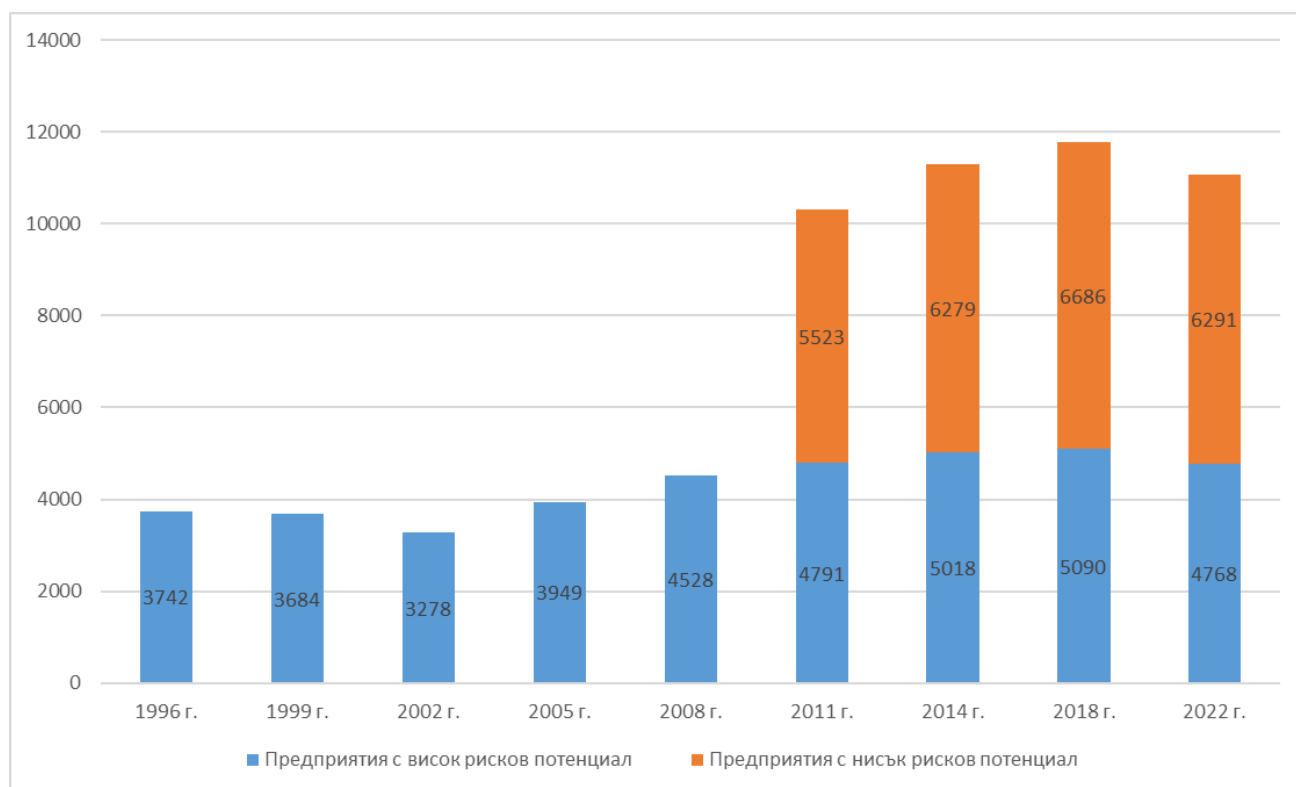
(¹¹) Член 3, точка 3 от Директивата „Севезо-III“: „предприятие с висок рисков потенциал“ означава предприятие, в което има опасни вещества в количества, равни или надвишаващи количествата, посочени в приложение I, част 1, колона 3 или част 2, колона 3, когато е приложимо, като се използва правилото за сумиране, посочено в бележка 4 от приложение I.

(¹²) Източник: eSPIRS.

контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества¹³ (Директивата „Севезо-II“) през 2012 г. Данни за предприятията с нисък рисков потенциал започнаха да се докладват едва през отчетния период 2009—2011 г.

След 2018 г. оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз доведе до намаляване на общия брой на предприятията в обхвата на Директивата „Севезо“ в сравнение с предходния период, тъй като през 2018 г. Обединеното кралство беше държавата с четвъртия най-голям брой предприятия в обхвата на Директивата „Севезо“ в ЕС (8 %). Както обаче е посочено по-горе, следва да се отбележи, че между 2018 г. и 2022 г. броят на предприятията в обхвата на Директивата „Севезо“ в едни и същи 27 държави — членки на ЕС, бележи леко увеличение.

Фигура 2: Развитие на броя на предприятията в обхвата на Директивата „Севезо“ за периода 1996—2022 г.¹⁴

Най-често срещаните специфични категории дейности, попадащи в обхвата на Директивата „Севезо-III“ през отчетния период, са¹⁵:

(¹³) Директива 96/82/ЕО на Съвета от 9 декември 1996 г. относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества (ОВ L 10, 14.1.1997 г., стр. 13—33).

(¹⁴) Източник: eSPIRS. Данните за 1996 г. и 1999 г. не са напълно съпоставими поради разликите в определенията за предприятия и инсталации. Възможно е няколко инсталации в едно и също предприятие да са докладвани поотделно, което обяснява привидния спад през 2002 г. Освен това с Директивата „Севезо-III“ класификацията на опасните вещества е променена.

(¹⁵) Източник: eSPIRS.

- 1) Производство, доставка и разпределение на електроенергия (15 %)
- 2) Съхранение на гориво (11 %)
- 3) Търговия на едро и дребно (9 %)

1.1.2. Външни аварийни планове

Съгласно член 12, параграф 1, буква б) от Директивата „Севезо-III“ операторите трябва да предоставят на компетентните органи необходимата информация за съставяне на външните аварийни планове (ВАП) за предприятията с висок рисков потенциал. Тези планове са важни, за да се даде възможност за бързо и координирано реагиране при големи аварии, и играят жизненоважна роля за минимизирането на последиците от тях. Освен това те трябва да бъдат подлагани на преразглеждане и проверка през интервал от не повече от три години (член 12, параграф 6 от директивата).

Компетентните органи могат да решат, с оглед на информацията, съдържаща се в доклада за безопасност, и като обосноват решението си, да не се прилага изискването за представяне на ВАП (член 12, параграф 8 от директивата).

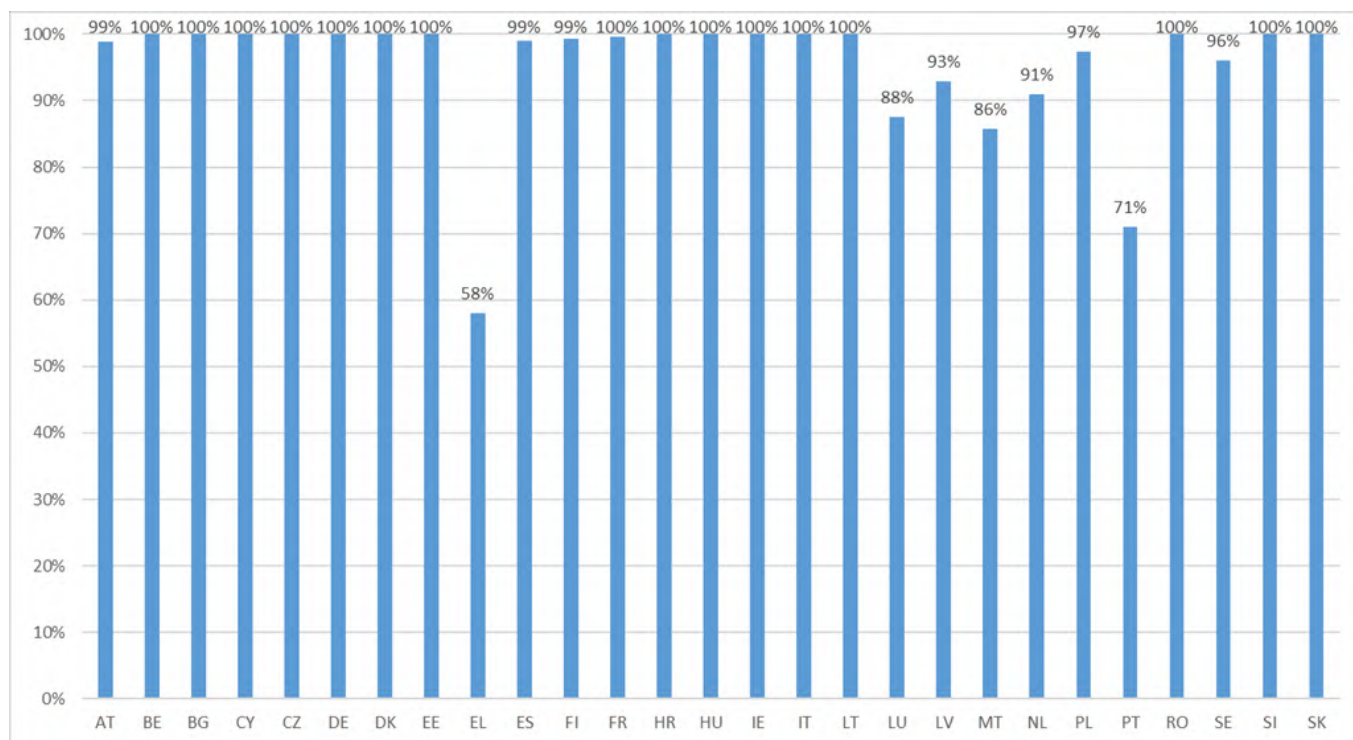
1.1.2.1. Изготвяне на външни аварийни планове

Както е показано на *Фигура 3*, в края на отчетния период за повечето предприятия с висок рисков потенциал, за които това се е изисквало, са изготвени ВАП. През отчетния период средно 96 % от предприятията с висок рисков потенциал имат ВАП или са получили разрешение да не изготвят такъв план.

Най-често срещаното основание, на което се позовават компетентните органи, за да разрешат да не се изготви ВАП, е, че според тяхната оценка последиците от големи аварии не биха се разпространили извън границите на обекта и/или не биха представлявали потенциален риск за човешкото здраве и околната среда. Други предоставени обосновки са липсата на постоянно наличие на опасни вещества в предприятието, липсата на уязвими елементи в средата около предприятията и ограничените последици от потенциална авария.

Останалите 4 % от предприятията с висок рисков потенциал нямат ВАП, което показва несъответствие с разпоредбите на Директивата „Севезо-III“ или грешки при докладването. В отделните държави членки ситуацията е различна — вж. фигура 3.

Фигура 3: Дял на предприятията с висок рисков потенциал, за които през отчетния период са изготвени или не се изискват външни аварийни планове¹⁶

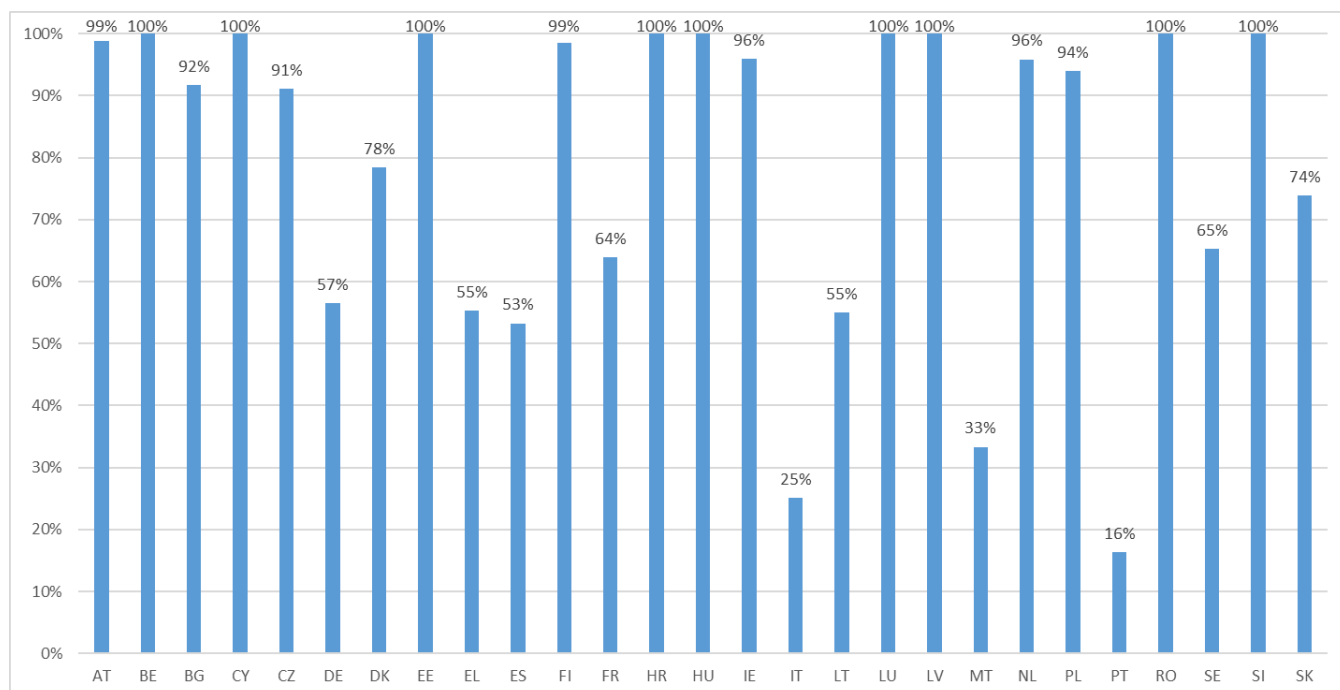
1.1.2.2. Проверка и преразглеждане на външните аварийни планове

По отношение на прилагането на член 12, параграф 6 от Директивата „Севезо-III“ относно проверката и преразглеждането на ВАП, през отчетния период 2019—2022 г. се наблюдава намаление спрямо предходния отчетен период на броя на външните аварийни планове, които се преразглеждат, проверяват и, когато е необходимо, актуализират на подходящи интервали от време, но не по-дълги от три години.

През 2022 г. 21 % от съществуващите ВАП не са били подлагани на проверка през последните три години. Това обикновено се обяснява с трудностите, предизвикани от пандемията от COVID-19. Сред другите посочени причини са липсата на човешки ресурси, липсата на финансови ресурси и фактът, че не е била предоставена необходимата информация за външните аварийни планове. Докладваната информация е представена на *Фигура 4*.

(¹⁶) Източник: Доклади на държавите членки за прилагането и eSPIRS.

Фигура 4: Дял на предприятията с висок рисков потенциал, за които през периода 2019—2022 г. са проверени външните аварийни планове¹⁷

1.1.3. Информация за обществеността

В съответствие с член 14, параграф 1 държавите членки трябва да гарантират, че информацията, посочена в приложение V, е постоянно достъпна за обществеността, включително по електронен път, и че същата се актуализира, когато е необходимо.

Съгласно приложение V от всички предприятия се изисква да предоставят информация за името и местоположението на обекта, дейността на обекта, наличните опасни вещества и датата на последната инспекция. Предприятията с висок рисков потенциал трябва да предоставят допълнителна информация, включително резюме за обществеността относно естеството на опасностите от аварии, информация относно мерките за безопасност, както и съответни аспекти на външния аварийен план и, когато е приложимо, посочване дали предприятието е в близост до територията на друга държава членка с възможност за голяма авария с трансгранични последствия.

От държавите членки бе поискано да докладват за дела на предприятията, за които информацията, посочена в приложение V към директивата, не е налична. Като цяло тази разпоредба се прилага добре, като информацията е постоянно достъпна за обществеността, включително по електронен път, за 96 % от всички предприятия в ЕС. Повечето държави членки спазват изцяло разпоредбите на Директивата „Севезо-III“ относно постоянната достъпност на информацията съгласно приложение V. Само ограничен брой държави членки докладваха, че информацията, изисквана съгласно приложение V, не е постоянно достъпна по отношение на някои предприятия с висок рисков потенциал. За повечето от тях такава информация е била

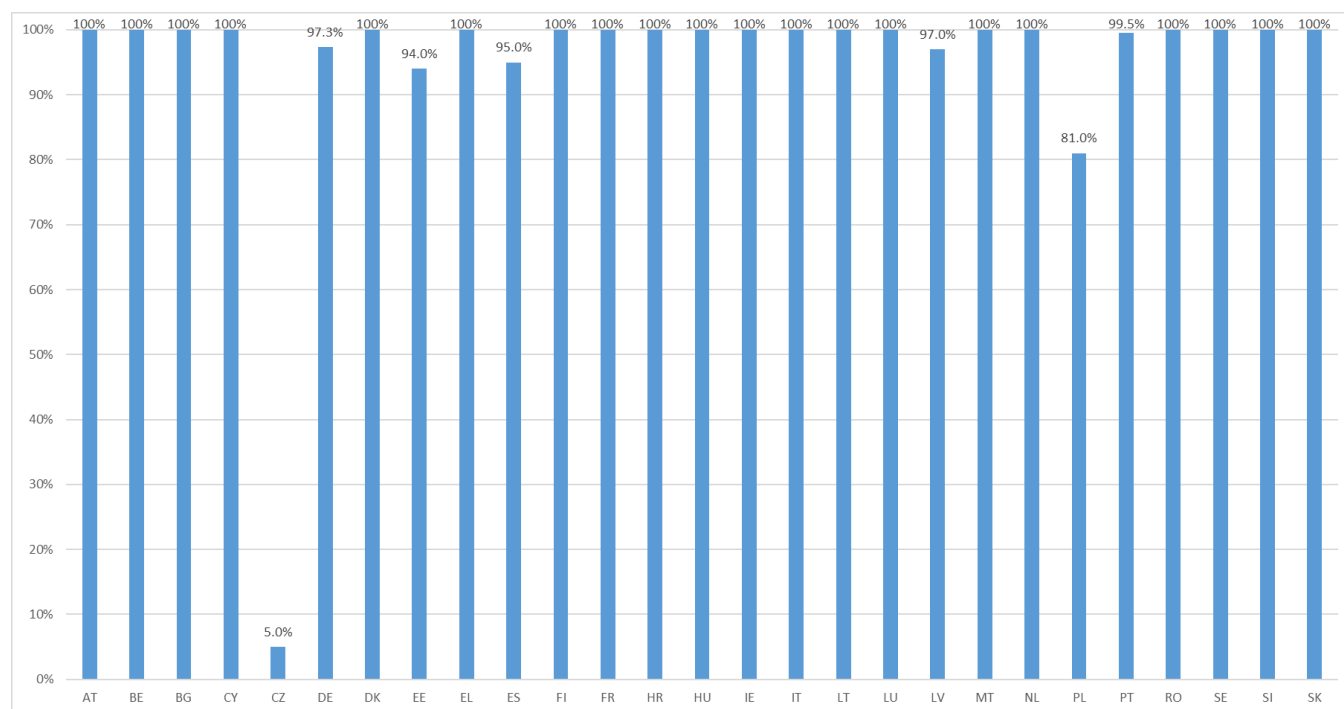
(¹⁷) Източник: Доклади на държавите членки за прилагането и eSPIRS.

предоставена на обществеността при поискване. Установени са и някои грешки при докладването.

Тази информация е представена на

Фигура 5.

Фигура 5: Дял на предприятията, за които информацията, посочена в приложение V към директивата, е постоянно достъпна за обществеността¹⁸

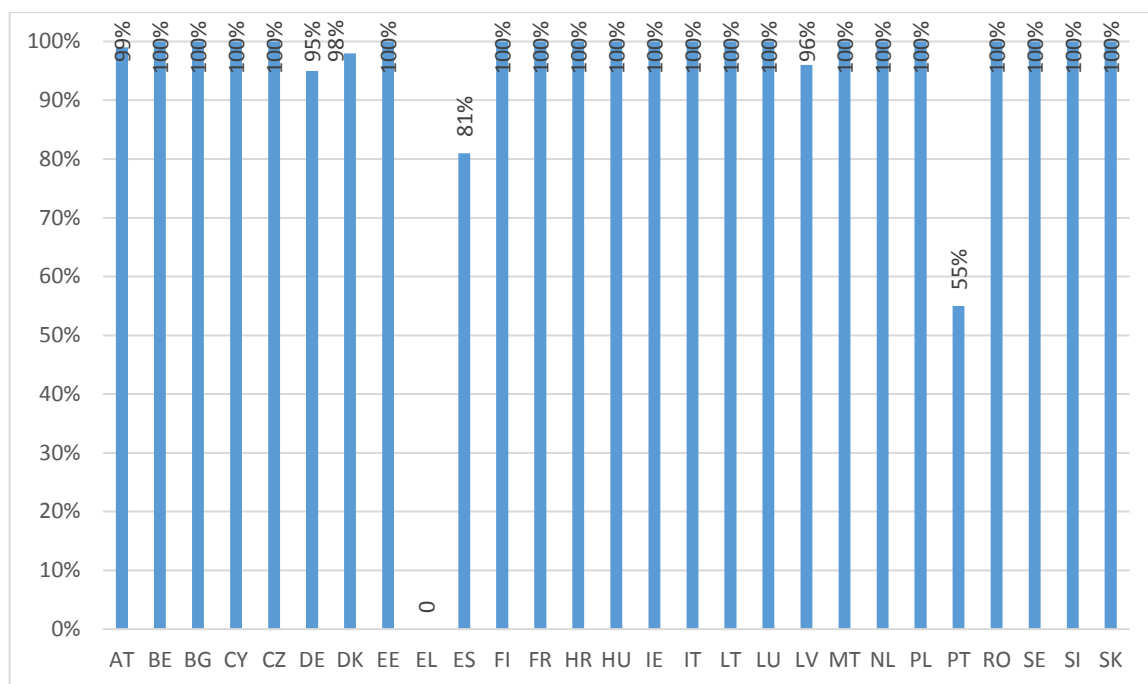
Съгласно член 14, параграф 2, буква а) само по отношение на предприятията с висок рисков потенциал държавите членки трябва да гарантират, че всички лица, които има вероятност да бъдат засегнати от голяма авария, редовно получават ясна, разбираема и подходящо представена информация относно мерките за безопасност и за съответното поведение в случай на голяма авария, без да се налага да я изискват.

През 2022 г. информацията относно мерките за безопасност и за съответното поведение в случай на голяма авария е предоставена активно на заинтересованата общественост за 96 % от всички предприятия с висок рисков потенциал в ЕС-27. Това представлява подобрене в сравнение с предходния отчетен период, през който тази информация е била предоставена за 91 % от всички предприятия с висок рисков потенциал в ЕС-27, като повечето държави членки са спазили изцяло разпоредбите на Директивата „Севезо-III“ и само няколко държави членки са докладвали, че тази информация не е достъпна. Тази информация е представена на *фигура 6* по-долу.

Най-често използваните средства, чрез които информацията за мерките за безопасност и за съответното поведение е била постоянно достъпна през отчетния период, са интернет (22 държави — членки на ЕС), следван от брошури (5 държави — членки на ЕС), вестници и листовки.

⁽¹⁸⁾ Източник: Доклади на държавите членки за прилагането.

Фигура 6: Процент (%) на предприятията с висок рисков потенциал, за които на обществеността е била активно предоставяна информация относно мерките за безопасност и за съответното поведение¹⁹

1.1.4. Инспекции

Съгласно член 20 от Директивата „Севезо-III“ държавите членки трябва да въведат система за инспекции и програма за инспекции на всички предприятия. Предприятията с висок рисков потенциал трябва да бъдат проверявани на всеки 12 месеца, а предприятията с нисък рисков потенциал — на всеки 36 месеца, освен ако не се прилага програма за инспекции, основана на системна оценка.

Съгласно член 20, параграф 5 системната оценка на опасностите за засегнатите предприятия трябва да се основава най-малкото на потенциалното въздействие на съответните предприятия върху човешкото здраве и околната среда, както и на данните за спазването на изискванията на Директивата „Севезо-III“. Тези критерии трябва да гарантират най-малкото същото ниво на ефективност като инспекциите, провеждани на годишна или тригодишна база. Тази разпоредба се отнася както за предприятията с висок рисков потенциал, така и за предприятията с нисък рисков потенциал.

В случаите, при които това е уместно, се вземат предвид също съответните констатации от инспекции, проведени в изпълнение на други законодателни актове на ЕС.

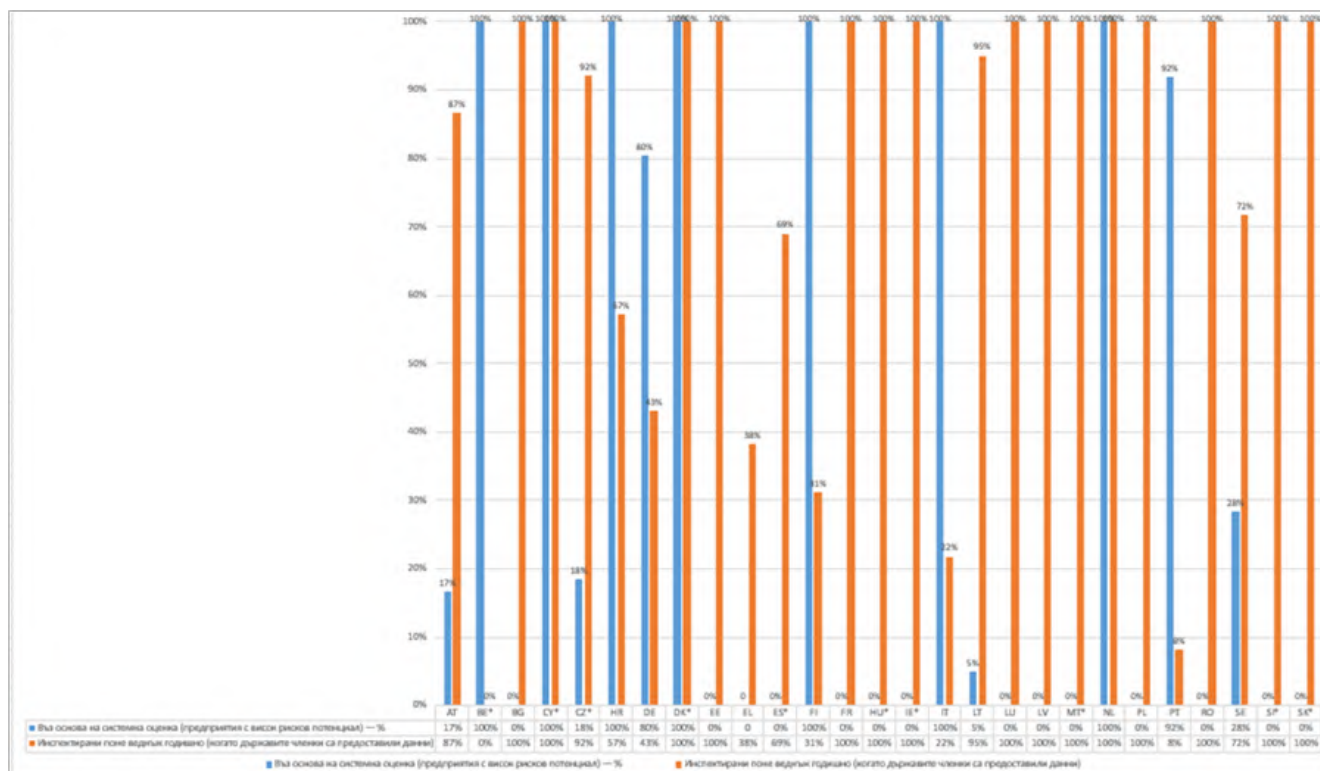
Въз основа на данните, докладвани от компетентните органи за отчетния период, средно 65 % от предприятията с висок рисков потенциал в ЕС-27 се инспектират поне веднъж годишно (вж. Фигура 7). По отношение на останалите предприятия

(¹⁹) Източник: Доклади на държавите членки за прилагането и eSPIRS.

програмата за инспекции, включително честотата на посещенията на място, се основава на системна оценка на опасността от големи аварии в съответното предприятие²⁰.

Що се отнася до предприятията с нисък рисков потенциал, инспекциите се извършват средно най-малко веднъж на всеки три години в 86 % от тези предприятия в ЕС-27 (вж. *фигура 8*)²¹.

Фигура 7: Дял на инспектираните предприятия с висок рисков потенциал по държави членки²²

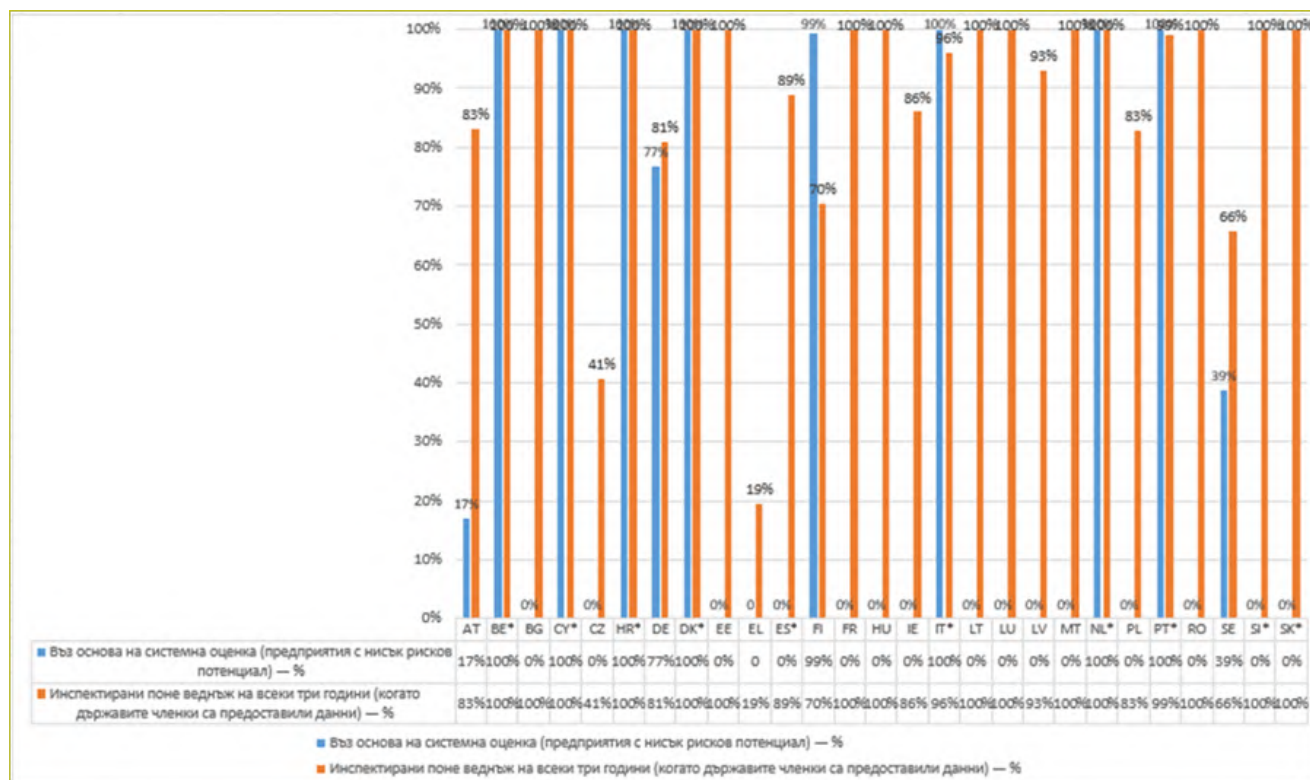

(²⁰) Някои държави членки докладваха припокриващи се данни за тези видове инспекции, тъй като някои предприятия се инспектират въз основа на системна оценка на опасността от големи аварии и също така се инспектират поне веднъж годишно.

(²¹) По отношение на предприятията с висок рисков потенциал някои държави членки докладваха припокриващи се данни, тъй като някои предприятия се инспектират въз основа на системна оценка, като в същото време продължават да се инспектират на всеки три години.

(²²) Източник: Доклади на държавите членки за прилагането и eSPIRS.

Фигура 8: Дял на инспектираните предприятия с нисък рисков потенциал по държави членки²³

Като цяло през периода 2019—2022 г. делът на предприятията с висок рисков потенциал, инспектирани поне веднъж годишно, е намалял в сравнение с предходния отчетен период, като ежегодно са инспектирани 65 % от тези предприятия в сравнение с 69 % за предходния отчетен период. От последния отчетен период обаче делът на предприятията с нисък рисков потенциал, които подлежат на инспекция най-малко веднъж на всеки три години, се е увеличил от 65 % на 86 %. Няколко държави членки докладваха, че през периода 2019—2022 г. инспекциите в съответната държава са били извършвани по-рядко поради пандемията от COVID-19.

Повечето от държавите членки посочиха, че тяхното национално законодателство или административни насоки предвиждат координирани или съвместни инспекции с инспекции, извършвани съгласно други законодателни актове на ЕС, по-специално Директива 2010/75/ЕС относно емисиите от промишлеността (ДЕП)²⁴ или Директива (ЕС) 2015/2193 относно средните горивни инсталации (MCPD)²⁵.

(²³) Източник: Доклади на държавите членки за прилагането и eSPIRS.

(²⁴) Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) и Директива 1999/31/ЕО на Съвета относно депонирането на отпадъци, изменена с Директива (ЕС) 2024/1785 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 г. (Текст от значение за ЕИП).

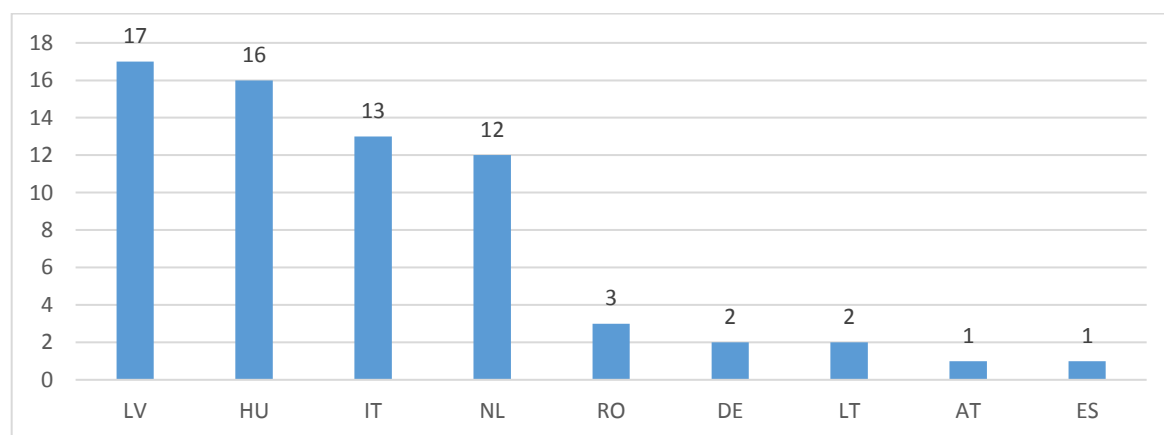
(²⁵) Директива (ЕС) 2015/2193 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за ограничаване на емисиите във въздуха на определени замърсители, изпускани от средни горивни инсталации (Текст от значение за ЕИП).

1.1.5. Забрана за използване, санкции и други принудителни мерки

Съгласно член 19 от Директивата „Севезо-III“ държавите членки трябва да забраняват пускането в експлоатация на всяко предприятие, където мерките, взети от оператора за предотвратяването или намаляването на големи аварии, са напълно недостатъчни, като например сериозните пропуски при предприемането на необходимите действия, определени в инспекционния доклад.

През отчетния период общо девет държави членки съобщават за забрана на експлоатация на предприятие, тъй като мерките, взети от оператора за предотвратяването и намаляването на големи аварии, са напълно недостатъчни. Това се отнася до 67 предприятия, представляващи 0,6 % от всички предприятия в обхвата на Директивата „Севезо“ в ЕС-27 (вж. *фигура 9*).

Фигура 9: Общ брой предприятия със забрана за използване през отчетния период²⁶

1.2. Статистически данни за големи аварии

Броят на големите аварии е един от ключовите показатели за измерване на цялостната ефективност на Директивата „Севезо-III“ за минимизирането на тези аварии и вредните последици от тях. Съгласно член 18 от държавите членки се изисква да информират Комисията за големи аварии, които са настъпили на тяхна територия и които отговарят на количествените критерии, посочени в приложение VI:

- Критерий 1: всяка голяма авария, която отговаря на следните условия: участие на опасни вещества, причиняване на увреждане на хора или имущество, причиняване на непосредствени щети върху околната среда, причиняване на материални вреди, причиняване на трансгранични щети.
- Критерий 2: аварии или „квазиаварии“, за които държавите членки считат, че са от особен технически интерес за предотвратяване на големи аварии и

(²⁶) Източник: Доклади на държавите членки за прилагането.

ограничаване на последствията от тях и които не отговарят на количествените критерии, определени в критерий 1.

Докладването на такива събития се извършва чрез специална база данни (eMARS)²⁷, която е предоставена на разположение на държавите членки с цел да се улесни обменът на извлечените поуки от аварии, включващи опасни вещества, за да се подобри предотвратяването на химически аварии и смекчаването на потенциалните последствия.

През периода на докладване 2019—2022 г. в базата данни eMARS²⁸ са публикувани общо 87 аварии, от които 62 са докладвани като големи аварии (отговарящи на първия критерий от приложение VI), 24 като квазиаварии и 1 като „друго“ събитие, както е показано на *фигури 10 и 11*. През периода повечето аварии, публикувани до момента, са се случили в предприятия с висок рисков потенциал (моментът, в който докладите може да са финализирани и публикувани, може да варира в зависимост от това кога са приключили окончателно разследванията и правните процеси).

*Фигура 10: Брой на аварията по година на настъпване и по рисков потенциал през периода 2019—2022 г.*²⁹

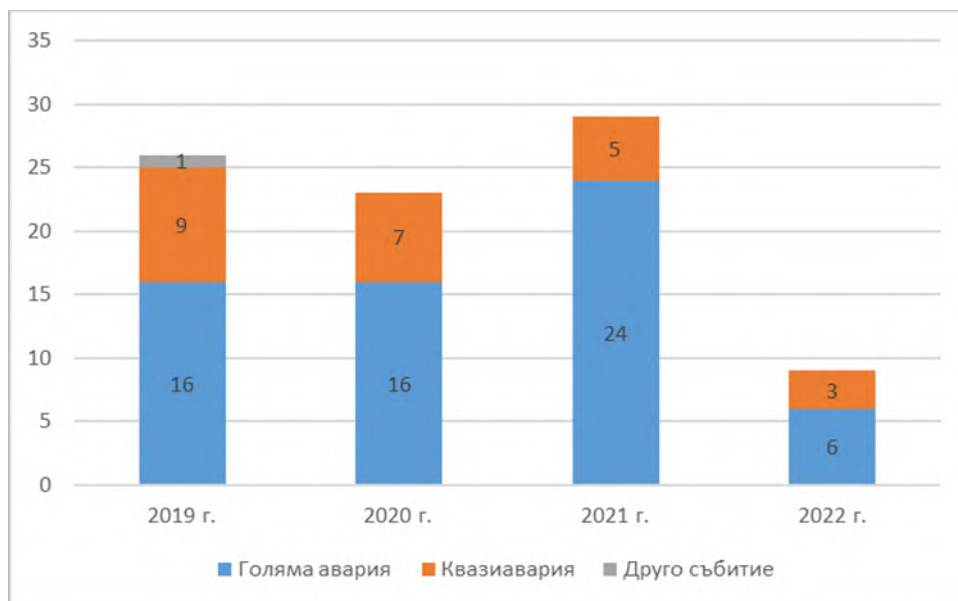

(²⁷) [EUROPA — Информационно табло за eMARS — Европейска комисия](#).

(²⁸) Източник: eMARS. Не са докладвани аварията, които все още се обработват или разследват, и аварията, докладите за които са в работен вид.

(²⁹) Източник: eMARS.

Фигура 11: Брой на аварияте по година на възникване и по видове събития през периода 2019—2022 г.³⁰

Докладващите държави членки публикуват също така данни за броя на смъртните случаи и на нараняванията при големи аварии и броя на аварияте, включващи смъртни случаи и наранявания (вж. *фигура 12*). През периода на докладване 2019—2022 г. общо 21 докладвани аварии включват смъртни случаи (39 смъртни случая в предприятията и 1 смъртен случай извън предприятията), а 22 аварии включват наранявания (127 наранявания в предприятията и 28 наранявания извън предприятията). 35 аварии отговарят на праговия критерий за материални вреди на стойност най-малко два милиона евро в предприятието съгласно точка 4, буква а) от приложение VI към Директивата „Севезо-III“.

Фигура 12: Брой на смъртните случаи и на нараняванията при големи аварии съгласно Директивата „Севезо“ в държавите — членки на ЕС, през периода 2019—2022 г.³¹

⁽³⁰⁾ Източник: eMARS.

⁽³¹⁾ Източник: eMARS.

През периода 2019—2022 г. най-често докладваните критерии за уведомяване на Комисията за голяма авария измежду шестте, посочени в приложение VI, са (вж. *фигура 13*):

- количество на участващите опасни вещества;
- представляват интерес с оглед на извлечените поуки;
- материални вреди.

Фигура 13: Критерии за докладване на големи аварии в eMARS през периода 2019—2022 г.³²

Що се отнася до съответната промишлена дейност, събраните данни показват, че през отчетния период химическите инсталации (33 аварии) и секторът на нефтохимическите и нефтените рафинерии (29 аварии) са изложени в най-голяма степен на големи аварии (вж. *фигура 14*).

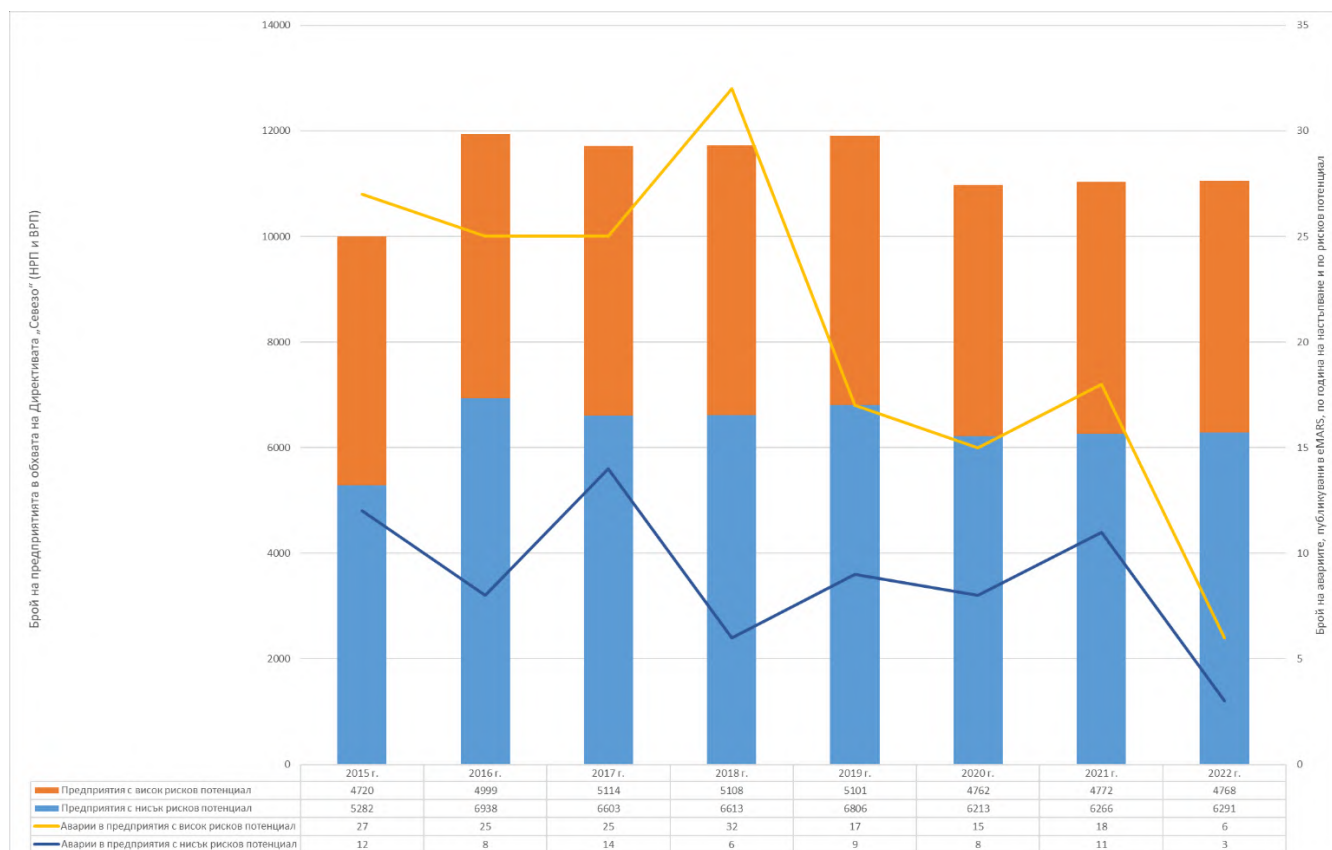
⁽³²⁾ Общият брой на критериите за докладване надхвърля общия брой на докладваните аварии, тъй като една авария може да отговаря на няколко критерия.

Фигура 14: Брой аварии и произшествия по видове дейности през периода 2019—2022 г.³³

Тези данни са доказателство, че Директивата „Севезо-III“ допринася значително за постигането на ниска честота на големи аварии.

Фигура 15: Съотношение между броя на аварияте и броя на предприятията в обхвата на Директивата „Севезо“ през периода 2015—2022 г.

(³³) Източник: eMARS.

2 СЛЕДВАЩИ СЪПКИ ЗА ПО-ДОБРИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ПРОМИШЛЕНИ АВАРИИ

Данните, докладвани от държавите членки относно прилагането на Директивата „Севезо-III“, предоставят полезна информация за определяне на необходимите действия за прилагане на по-добри мерки за предотвратяване на промишлени аварии. За тази цел бяха определени четири основни лоста:

1. подобряване на прилагането и спазването на изискванията;
2. прилагане на опростено и рационализирано докладване за следващите отчетни периоди;
3. засилване на обмена между държавите членки и Комисията относно извлечените поуки и добрите практики;
4. справяне с новите предизвикателства в областта на промишлената безопасност, свързани с изменението на климата и енергийния преход.

Подобряване на прилагането и спазването на Директивата „Севезо-III“

Държавите членки трябваше да транспонират Директивата „Севезо-III“ до 31 май 2015 г. Всички държави членки са съобщили мерките за транспониране.

Междувременно Комисията следи отблизо правилното транспониране на директивата, като понастоящем има образувани шест процедури за установяване на нарушение срещу държави членки за неправилно транспониране на Директивата „Севезо-III“.

В информацията, представена в раздел 1, се открояват редица трайни проблеми в някои държави членки във връзка с прилагането и проверката на външните аварийни планове (ВАП) и информирането на обществеността. Комисията ще проучи основните причини за неспазването на изискванията в тези държави членки, за да прецени дали те са резултат от структурни проблеми, като в този случай ще обмисли започването на процедура за установяване на нарушение, ако е необходимо³⁴. Подобни пропуски може да доведат до повишен риск от аварии, като по този начин подкопават целите на директивата.

За да подкрепи допълнително усилията на държавите членки по прилагането, Комисията ще продължи да разглежда ключовите въпроси, наред с другото, чрез обмен на мнения в рамките на специалната комисия по Директивата „Севезо“, експертната група и техническите работни групи, както и чрез документи с насоки и технически доклади.

(³⁴) В съответствие с приоритетите на правоприлагането, посочени в съобщението „Право на ЕС: по-добри резултати чрез по-добро прилагане“; C(2016)8600 final.

Опростяване и рационализиране на докладването

През 2022 г. беше прието Решение за изпълнение (ЕС) 2022/1979 на Комисията³⁵ с цел подобряване на процеса на докладване съгласно член 18, параграф 1 и член 21, параграф 3 за предоставянето на информация на Комисията относно местоположението на промишлените инсталации, попадащи в обхвата на Директивата „Севезо-III“, и относно настъпването на големи аварии. Преработването от Европейската агенция за околна среда (ЕАОС) на двете бази данни по Директивата „Севезо“ — eSPIRS и eMARS, и тяхното интегриране в *Европейския портал за емисиите от промишлеността*³⁶ доведе и до създаването на централизирано „обслужване на едно гише“, чрез което на компетентните органи, промишлеността, НПО и обществеността се предоставя богата информация по различни аспекти, свързани с тези промишлени инсталации. Това допринася за продължаващите усилия за изграждане на интегрирана рамка за мониторинг във връзка с целта за нулево замърсяване, както е посочено в *Път към здравословна планета за всички (водеща инициатива 9)*.

На 23 януари 2025 г. беше прието друго Решение за изпълнение (ЕС) 2025/113 на Комисията за определяне на нов формат за предаване на информацията от държавите членки за изпълнението на Директивата „Севезо-III“³⁷ съгласно член 21 от посочената директива.

Целта на това ново решение е да се подобрят относимостта и качеството на данните, предоставяни от държавите членки, като същевременно се намали административната тежест в съответствие с ангажиментите на Комисията съгласно новите ѝ политически насоки за периода 2024—2029 г. В тази връзка задълженията за докладване за държавите членки съгласно посочения акт за изпълнение бяха значително опростени и рационализирани в сравнение с предишния формат за докладване, определен в Решение за изпълнение 2014/896/ЕС на Комисията, като същевременно се гарантира разумно събиране на информация за следващите кръгове на докладване, започвайки от периода 2023—2026 г. (която трябва да бъде докладвана през 2027 г.), с акцент върху цифровите и стандартизираните данни.

Засилване на обмена между държавите членки и Комисията

Действията, основани на извлечените поуки от големи промишлени аварии, и инспекциите са ключов стълб на Директивата „Севезо-III“. От съществено значение

⁽³⁵⁾ Решение за изпълнение (ЕС) 2022/1979 на Комисията от 31 август 2022 г. за установяване на формуляра и базите данни за съобщаване на информацията, посочена в член 18, параграф 1 и член 21, параграф 3 от Директива 2012/18/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества, и за отмяна на Решение за изпълнение 2014/895/ЕС на Комисията.

⁽³⁶⁾ <https://industry.eea.europa.eu/>.

⁽³⁷⁾ Решение за изпълнение (ЕС) 2025/113 на Комисията от 23 януари 2025 г. за определяне на формата за предаване на информацията от държавите членки за изпълнението на Директива 2012/18/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества и за отмяна на Решение за изпълнение 2014/896/ЕС на Комисията.

е да се поддържа култура на промишлена безопасност в целия Европейски съюз и да се подобрят мерките за предотвратяване и намаляване на последиците от аварии.

През последните 30 години Комисията предоставяше техническа и научна подкрепа на държавите членки, по-специално чрез анализи на промишлените аварии и предоставяне на обратна информация относно извлечените поуки.

През периода, обхванат от настоящия доклад, Комисията продължи да работи в тясно сътрудничество с държавите членки за подобряване, когато е необходимо, на изграждането на техния капацитет. Това включваше по-специално техническата работна група по инспекциите и програма за съвместни посещения, чрез които да бъдат определени и оценени мерки за изпълнение, например съставяне на общо определение за показателите за инспекциите, изготвяне на насоки или организиране на семинари, посветени на специфични нужди в областта на политиката (например относно фойерверките, взривните вещества и амониевия нитрат вследствие на някои конкретни големи аварии, свързани с тези опасни вещества). Комисията също така предоставяше подкрепа за извършването на анализ на промишлените аварии и свързаните с тях рискове и последици.

Справяне с новите предизвикателства в областта на промишлената безопасност, свързани с изменението на климата, рисковете за сигурността и енергийния преход

Постигането на целите на Директивата „Севезо-III“ понастоящем е изправено пред нови предизвикателства, свързани с очакваното засилване на интензивността и честотата на природните явления вследствие на изменението на климата, както и с развитието на нови технологии, съпътстващи енергийния преход. Освен това Европейският съюз е изправен пред рискове, свързани със сигурността, по отношение на руската агресия срещу Украйна и враждебните хибридни дейности.

Природните опасности, като земетресения, наводнения, бури, екстремни температури и т.н., могат да предизвикат големи аварии, включващи пожари, експлозии и изпускане на токсични вещества, в предприятия, които преработват, съхраняват или транспортират опасни вещества. Тези технологични „странични ефекти“ от въздействията на природните опасности се наричат техногенни аварии, предизвикани от природни бедствия, и през последните години бъдат все по-голямо безпокойство, що се отнася до предотвратяването на бедствия и управлението на риска на местно, национално и международно равнище.

Освен това, с поетите твърди ангажименти за декарбонизация на ЕС и текущите действия за осъществяване на преход по отношение на енергийните източници, националните правителства по света, включително в ЕС, приемат политики и стратегии за постепенно преустановяване на използването на изкопаеми горива и преминаване към по-устойчиви енергийни източници за смекчаване на изменението на климата. Тези нови техники обаче включват потенциални опасности за околната среда, здравето и икономиката, както и рискове за бъдещото им развитие и обществено приемане, ако допринасят за големи аварии. В този контекст въпросите, свързани с безопасността при използването на акумулаторните батерии и водорода,

особено що се отнася до складовете и съхранението, се считат за повод за сериозно безпокойство³⁸.

В тази връзка обменът на знания, опит и добри практики между органите и експертите ще бъде съществен елемент от действията, които са необходими за осигуряване на хармонизирано прилагане на Директивата „Севезо-III“ и за справяне с тези нови предизвикателства. Това е от ключово значение, за да се гарантира, че усилията за смекчаване на изменението на климата няма да доведат до замърсяване на околната среда и бедствия, а също и за да се осигури безопасността и благосъстоянието на обществеността в ЕС.

3 ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Директивата „Севезо-III“, обхващаща над 11 000 предприятия, в които може да има опасни вещества, играе важна роля в насочването на силно индустриализирания ЕС към амбицията за нулево замърсяване чрез предотвратяване на промишлени аварии. За периода 2005—2022 г. в ЕС са регистрирани средно по-малко от 30 големи аварии годишно, като последиците от тях все повече намаляват. За периода 2019—2022 г. техният брой дори е намалял до 22 големи аварии годишно³⁹. Тази директива се възприема като референтен модел за политиката в областта на промишлените аварии и е пример за законодателството в много държави по света.

От анализа на докладите на държавите членки е видно, че Директивата „Севезо-III“ се прилага добре в ЕС като цяло и че е налице подобрене в прилагането на нейните разпоредби в сравнение с предходния отчетен период. Пандемията от COVID-19 обаче породила и специфични предизвикателства по отношение на извършването на инспекции и проверката на външните аварийни планове. Следващият отчетен период ще бъде важен, за да се потвърди, че тези предизвикателства действително са били породени от въпросните обстоятелства.

Като има предвид това, Комисията признава необходимостта от непрекъснати усилия за предотвратяване на големи аварии, както се призовава в Европейския зелен пакт и в Плана за действие за нулево замърсяване. Това е свързано и с новите политически насоки на Европейската комисия за периода 2024—2029 г., в които програмата на ЕС за готовност и сигурност е ключов приоритет.

Поради това Комисията остава ангажирана със сътрудничеството си с държавите членки за прилагане на по-добри мерки за предотвратяване, готовност и реагиране при промишлени аварии и за гарантиране на хармонизирано прилагане на директивата в ЕС-27. В това отношение Комисията ще полага допълнителни усилия, за да засили обмена с държавите членки на най-добри практики за предотвратяване,

(³⁸) Например след 2023 г. Комисията (МАНВ) и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) организираха редица уебинари относно рисковете във връзка с водородното гориво, като насърчиха обмен на знания и опит относно тези нови рискове, заедно с държавите от ЕС и ОИСР и експерти.

(³⁹) Данни, извлечени от eMARS, които не включват данни за новоизготвени доклади за аварии, където докладите може да са в работен вид, и данни за аварии, които все още са в процес на разследване. Освен това публикуваните данни в eMARS са частични, тъй като докладването на аварии може да бъде извършено средно между шест месеца и две години след възникването на съответната авария.

готовност и реагиране при промишлени аварии и за да улесни споделянето между тях на извлечените поуки от минали аварии.

Освен това Комисията признава необходимостта от засилване на усилията за информирание и комуникация с обществеността, за да се поддържа култура на безопасност и да се улесни ефективната реакция в случай на авария. Безопасността не е разход, а инвестиция⁴⁰.

В променената геополитическа ситуация и в условията на затопляне на Европа два пъти по-бързо от средното в световен мащаб, връзката между свързаните с безопасността, сигурността и околната среда аспекти на адаптирането към изменението на климата е основен приоритет за Комисията за периода 2025—2029 г. В това отношение Директивата „Севезо-III“ е ключов инструмент за постигане на приоритетите на новата европейска стратегия за Съюз на подготвеност⁴¹, за по-добро управление на рисковете, подготвеност за кризи и повишаване на безопасността и сигурността на нашето население. Заедно с Пакта за чиста промишленост⁴² това ще бъде и основата за устойчив просперитет и конкурентоспособност на Европа.

(⁴⁰) Големите аварии могат да доведат до преки и непреки въздействия, които са свързани със значителни потенциални разходи, например човешки разходи (нефинансови и финансови) и разходи във връзка с евакуация, щети по сгради, смущения в стопанската дейност, временно преместване на стопанската дейност и служби за спешно реагиране. Освен това по-широкото въздействие може да бъде остойностено, например въздействието върху равнището на безработица и жилищния пазар, разходите за околна среда, последиците за националната верига на доставки, въздействието върху сектора на въздухоплаването и разходите на правителството за действията по разследване. [RR1055 Моделиране на икономическите въздействия от аварии в предприятия, в които са налице големи опасности \(hse.gov.uk\)](#); [hazards-26-paper-46-modelling-the-human-and-economic-costs-of-major-industrial-accidents.pdf \(icheme.org\)](#).

(⁴¹) Съвместно съобщение на Европейската комисия до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно европейската стратегия за Съюз на подготвеност, JOIN (2025) 130 final, 26.3.2025 г.

(⁴²) Съобщение на Европейската комисия до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Пактът за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация“, COM(2025) 85 final, 26.2.2025 г.